

виробництва: Зб. наук. пр. – Луганськ: вид.во СЛУ ім. В. Даля, 2015. – 4(56). – С. 5.14.

2. Медведєва І.Б. Діагностування безпеки промислового підприємства у трирівневій системі фінансових відносин: монографія / І.Б. Медведєва, М.Ю. Погосова. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2011. – 264 с.

3. Методи розвитку та забезпечення капіталізації промислових підприємств в умовах інституціональних змін: моногр. / І.П. Булеєв, Н.Ю. Брюховецька та ін. НАН України, Ін.т економіки пром.сті. – Київ, 2016. – 312 с.

4. Ляшенко О.М. Сучасні підходи до управління підприємством // The economic security is imperative of modern enterprise management, 2015. – P. 421.425.

5. Нісходовська О.Ю. Державна підтримка аграрного сектору економіки України. Збірник наукових праць: випуск 22. Подільський державний аграрно-технічний університет– Кам'янець-Подільський: ПДАТУ, 2014. – 488 с.

Дубина Яна
Студентка 1 курсу ОКР «Магістр»
Спеціальність «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Науковий керівник: **Чорнобай Л.М.**,
к.е.н., доцент кафедри економіки,
підприємництва, торгівлі
та біржової діяльності
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ТОВАРНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

Товарознавча експертиза – це дослідження споживчих властивостей товарів за органолептичними, фізико-хімічними та мікробіологічними показниками, їх кількісними характеристиками, яке проводить експерт шляхом проведення дослідження та на підставі інформації, яка міститься на маркуванні товарів або в їх супровідних документах.

При плануванні проведення товарної експертизи визначають три етапи:

1. підготовчий,
2. основний,
3. заключний.

Експертні організації надають послуги з товарної експертизи за заявками організації на підставі:

1. договору встановленої форми;
2. довготривалої письмової заявки з гарантією замовника щодо створення умов для проведення експертиз і сплати витрат за надані послуги.

Перед початком проведення експертизи розглядаються підстави для її проведення, які і визначають мету та завдання експертизи. Після цього вибираються необхідні засоби та методи проведення експертизи [1].

На підготовчому етапі експертизи одержують документи про призначення товарної експертизи:

1. заявку на проведення експертизи, яка оформлюється замовником;
2. наряд на проведення експертизи.

Заявка на проведення експертизи подається постачальником, одержувачем товарів, транспортною організацією або призначається рішенням арбітражу, який розглядає позов по певній товарній партії. У заявці мають бути необхідні дані, на підставі яких правильно ідентифікується товар, а також його виробник, постачальник, одержувач, посередник, дати відправки та одержання, номери супроводжувальних документів. Крім того, замовник повинен визначити мету та завдання, які ставляться перед експертом. У заявці зазначаються дата та номер виклику експерта, а також дані про виклик постачальника, об'єм товарної партії та метод дослідження. Якщо при проведенні експертизи потрібно застосувати метод руйнуючого контролю, то в заявці повинна бути згода замовника на руйнування зразка товару в кількості, передбаченій НД. Обидві форми заявок можуть використовуватися для всіх видів товарів, але для продуктів, які швидко псуються, доцільніше

передавати заявку телефоном, оскільки за такої форми передачі скорочується час між викликом і прибуттям експерта [2].

Замовник експертизи на підготовчому етапі повинен:

- 1) призначити для участі в експертизі своїх представників (не менше двох), компетентних щодо експертизи товарів та уповноважених підписувати констатуючу частину акту експертизи;
- 2) якщо товар підлягає огляду митною і/чи карантинною службами, то має бути забезпечена присутність представників цих служб, а при необхідності то і присутність представників виробника чи постачальника;
- 3) подати за необхідності зразок-еталон, з яким експерт повинен ознайомитися, перевіривши його оформлення;
- 4) підготувати робоче місце для експерта і необхідні для проведення експертизи засоби (нормативні та технічні документи, устаткування, робочі та перевірені засоби виміру тощо). Підготувати товар на експертизу (наприклад, провести сортування за партіями, а за необхідності - за сортами, розмірами);
- 5) забезпечити вільний доступ до товарів; виділити підсобних робітників для здійснення допоміжних операцій, необхідних під час проведення експертної оцінки (переміщення товару, розкриття ящиків, розсортування тощо);
- 6) забезпечити дотримання техніки безпеки при проведенні експертизи та особистої безпеки експерта [3].

Експерт на підготовчому етапі повинен ознайомитися з нормативними документами, згідно з якими повинна здійснюватися експертиза.

На зворотному боці наряду представник замовника експертизи кожен день відмічає час початку та закінчення роботи експерту.

Початком *основного етапу* вважають прибуття експерта до замовника експертизи чи збір робочої групи для проведення експертної оцінки (наприклад, дегустації чи експертизи нових товарів). При проведенні

кількісної та/чи якісної експертизи товарів замовник повинен подати експертові такі технічні документи:

- 1) письмову заявку, якщо виклик експерта здійснювався телефонограмою;
- 2) товаросупровідні документи: товарно-транспортні накладні, сертифікати, свідоцтва про якість, рахунок-фактури та інші документи, що мають інформацію про товар, який підлягає товарній експертизі;
- 3) завірену копію виклику постачальника, якщо він викликався;
- 4) прийомні акти, акти незгод між постачальником та одержувачем (вимагаються у випадку, коли експерт був викликаний через незгоди, що виникли);
- 5) акти первинної експертизи (при проведенні повторної чи контрольної експертизи) [1].

Експерт повинен уважно вивчити усі подані документи, проаналізувавши й оцінивши вірогідність інформації, що в них є. Одним із способів установлення достовірності інформації є зіставлення інформації, яка є в різних документах, а також на маркуванні. При оцінці якості товарів експерт повинен погодити номенклатуру показників із замовником. При цьому варто зважити на те, що у випадку виникнення незгод між зацікавленими сторонами чи при проведенні повторної експертизи оцінку необхідно робити за тими ж показниками, що і раніше, за необхідності коло показників може бути розширене.

Зазвичай, при експертній оцінці застосовується номенклатура показників, регламентованих стандартами чи ТУ. Тому після визначення дійсних значень показників якості експерт установлює їхню відповідність регламентованим значенням чи зразкам, еталонам. При виявленні невідповідності дефектів експерт повинен показати це в робочому зошиті, а потім в акті, навіть коли це не передбачено метою експертизи. Якщо у завдання товарної експертизи входило встановлення причин виникнення

дефектів, то експерт може не вказувати їх у акті, а може вказати на прохання замовника.

Після відбору проб та дотриманні всіх правил, які гарантують їхнє зберігання, складається акт відбору зразків (проб), у якому вказуються: прізвище, ім'я, по батькові, посади осіб, які беруть участь у відборі зразків; час (дата, а для товарів, які швидко псуються - години) та місце складання акта; найменування товару, його сорт чи інші градації якості; найменування одержувача (власника) та відправника (виробника, постачальника) товару, а для імпортованих товарів - країна походження; дата надходження товару на склад одержувача; найменування товаросупровідних документів (накладних, рахунків-фактур тощо), їхні номери, дати оформлення; кількість місць і маса товарної партії; кількість місць (іноді і їхні номери), із яких зроблено відбір зразків; вид упаковки (для упакованих товарів); загальна кількість відібраних зразків, а за необхідності її кількість екземплярів у кожному зразку; розмір зразків (маса, об'єм, довжина тощо); упаковка, в якій є зразки; етикетки на зразках та номери зразків, вказані на них; пломба, якою запломбовані зразки, їхні відбитки; мета відбору зразків; показники, за якими повинні бути проведені дослідження; інші ідентифікуючі ознаки товару й зразків.

Заключний етап – це один із найбільш відповідальних етапів, у якому роблять підсумки всієї раніше проведеної роботи. Метою цього етапу є аналіз оцінка одержаних результатів, а також їхнє документальне оформлення. Недостатність, недостовірність результатів і нечіткість їхньої аргументації можуть призвести до сумнівів щодо правильності проведення експертної оцінки. Результати експертизи можуть бути оформлені як акт експертизи чи як протокол дегустації, або в іншій формі відповідно до записів, зроблених експертом у робочому зошиті під час проведення експертизи. Акт експертизи складається на бланках єдиної форми з додатком або на бланках Палати у довільній формі. Бланки актів експертиз повинні мати захисну сітку-гільйон, яка зробить видимими будь-які виправлення або підробки, та захистить документ від фальсифікації. Кожна Палата самостійно, враховуючи

специфіку роботи своїх експертних підрозділів, розробляє та затверджує наказом Акти експертизи довільної форми.[3] Експерт має право відхилити результати досліджень як неправильні, якщо дані лабораторії не задовольнятимуть його. У такому випадку або відбираються нові зразки, якщо це можливо, і віддаються на повторне дослідження, або в акті експертизи зазначаються причини, за яких неможливо здійснити дані лабораторні дослідження.

Підписується висновок тільки експертом чи групою експертів, які проводили експертизу. Зацікавлені сторони акт експертизи не підписують, бо інакше оформлений акт буде регламентований не як акт експертизи, а як акт комісії. Це пояснюється сутністю експертизи як оцінки, що дається незалежними суб'єктами.

Список використаних джерел

1. Методичні вказівки до лабораторних занять з курсу «Експертиза якості товарів» / укл. Мардар М.Р. – Одеса: ОНАХТ, 2008
2. Коломієць Т.М., Притульська Н.В, Романенко О.П. Експертиза товарів: Підручник. – К.: КНТЕУ, 2001. – 274 с.
3. Мардар М. Р. Опірний конспект лекцій по дисципліні «Експертиза якості товарів»

Дубина Яна,

здобувач освіти 1 року навчання освітнього ступеня «Магістр» спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Науковий керівник: **Коваль Н.В.**

к.е.н., доцент кафедри економіки, підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

ПОНЯТТЯ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

У даний час у майновому потенціалі підприємств неухильно зростає роль нематеріальних активів. Це обумовлено хвилею поглинання одних